

Πιλοτικό πρόγραμμα με μαθητές σε ρόλο... δασκάλων

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Οι συγκρούσεις των παιδιών σε ένα «δύσκολο» σχολικό περιβάλλον, επιλύονται αποτελεσματικά όταν οι μαθητές αλληλοδιδασκονται μουσική, ενώ ταυτόχρονα, η «αλληλομάθεια» μπορεί να αυξήσει τις επιδόσεις των μαθητών.

Την ίδια στιγμή, η μουσική ακρόαση μέσα στην τάξη, αλλά και στο διάλειμμα, μπορεί να επηρεάσει τη διάθεση και τη συγκέντρωσή τους, ακόμη και να βοηθήσει σε ομαλότερη επιστροφή στο μάθημα.

Τα συμπεράσματα αυτά, προκύπτουν από πιλοτικές «μουσικές μεθόδους» που εφαρμόστηκαν σε σχολεία της Θεσσαλονίκης και της Ξάνθης, στη διάρκεια πρωτότυπων ερευνών που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος «Μουσική και Κοινωνία» του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του πανεπιστημίου Μακεδονίας, με υπεύθυνη την αναπληρώτρια καθηγήτρια, Λήδα Στάμου.

Αφορούν τη διδασκαλία της μουσικής σε παιδιά και την επιρροή της στη

μαθησιακή και κοινωνική τους ανάπτυξη.

Τα συμπεράσματα επιβεβαιώνουν για μια ακόμη φορά τη διαχρονική αξία της μουσικής και τα οφέλη της τόσο στη συμπεριφορά των παιδιών όσο και στη θετική επίδραση στο σχολικό περιβάλλον.

Πόσο εύκολη υπόθεση είναι, όμως, η εκμάθηση μουσικής σε παιδιά, κυρίως ως δημιουργική διαδικασία;

Το μυστικό της επιτυχίας της διδασκαλίας βρίσκεται σε κυρίαρχο βαθμό στην ανθρώπινη σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στον δάσκαλο και τον μαθητή, όπως διαπιστώνεται σε έρευνα που διενήργησε η καθηγήτρια κατά την τελευταία πενταετία (2013 έως σήμερα).

Το δείγμα της έρευνας ήταν μαθητές όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, φοιτητές και εκπαιδευτικοί μουσικής, από διάφορους χώρους (δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση, ωδεία κ.α.), οι οποίοι κλήθηκαν ν' ανακαλέσουν στη μνήμη τους σημαντικές εμπειρίες από τη διδασκαλία της μουσικής και να απαντήσουν «τι είναι αυτό που θεωρούν ορόσημο» στη διαδικασία αυτή.

Καλοκαιρινό Σχολείο στο Ενυδρείο Κρήτης

Όλοι οι συμμετέχοντες ανέφεραν ως σημαντικότερο την σχέση τους με τον δάσκαλο, που μάλιστα έπαιξε ρόλο στην μουσική τους εξέλιξη, εάν δηλαδή θα συνέχιζαν ή θα εγκατέλειπαν την μάθηση.

«Βλέπουμε ότι ο πυρήνας και η ουσία της εμπειρίας αφορά στην ανθρώπινη σχέση και εκεί είναι που πρέπει να εστιάσουμε όταν μιλάμε για διδασκαλία. Γιατί φαίνεται ότι ο δάσκαλος δεν είναι απλά αυτός που μεταδίδει γνώσεις, αλλά είναι ο πυλώνας της σχέσης, ίσως και ένα από τα σημαντικότερα πρόσωπα της ζωής των μαθητών» δήλωσε στο Αθηναϊκό Πρακτορείο η κ.Στάμου.

Εκτίμησε, εξάλλου, ότι είναι εφικτή η εκπαίδευση των δασκάλων στο να αποκτήσουν «φλόγα» και να γίνουν πιο «επικοινωνιακοί» στην τάξη.

Μαθητές σε ρόλο «δασκάλου» σε δημόσιο δημοτικό σχολείο της Ξάνθης, κατά την σχολική χρονιά που μόλις τελείωσε, εφαρμόστηκε πιλοτικά η αλληλοδιδασκτική μέθοδος (ή αλληλομάθεια), στην οποία μαθητές της Δ' και Ε' τάξης κλήθηκαν να αναλάβουν, κατά ζευγάρια, το ρόλο «δασκάλου και μαθητή», προκειμένου να διδάξουν, ο πρώτος στον δεύτερο, μουσική.

Η εφαρμογή της πρωτότυπης μεθόδου έγινε υπό την επίβλεψη της εκπαιδευτικού μουσικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, Ξανθίππης Αναστασιάδου, στο πλαίσιο

μεταπτυχιακού προγράμματος του τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης (MET) και τα αποτελέσματά της ήταν εντυπωσιακά.

«Όχι μόνο τα παιδιά απέκτησαν κίνητρα για να μάθουν μουσική, αλλά βελτίωσαν τις επιδόσεις τους, έγιναν καλύτεροι μαθητές και απέκτησαν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση» αναφέρει η κ. Αναστασιάδου.

Η σημαντικότερη, ωστόσο, επίδραση φάνηκε στις σχέσεις μεταξύ των παιδιών, καθώς η μέθοδος συνέβαλε αποτελεσματικά στην επίλυση συγκρούσεων και διαφορών που είχαν μεταξύ τους.

«Ας μην ξεχνάμε ότι τα σχολεία της Ξάνθης έχουν την ιδιαιτερότητα της σύνθεσης διαφορετικών πολιτισμικών στοιχείων που καθιστά δυσκολότερη την ένταξη των μαθητών. Φάνηκε ότι η αλληλοδιδασκτική μέθοδος βοήθησε στην αποδοχή, καθώς οι μαθητές που είχαν το ρόλο του δασκάλου – επιλέχθηκαν παιδιά που χαρακτηρίζονται ως «δύσκολες περιπτώσεις» – έδειξαν μεγάλη υπευθυνότητα και προσοχή ώστε να μην αδικήσουν τους «μαθητές τους», εξήγησε η υπεύθυνη του μεταπτυχιακού προγράμματος, κ.Στάμου.

Από την άλλη πλευρά, οι μαθητές σε ρόλο μαθητή, έδειξαν περισσότερη προσήλωση και υπακοή στους «δασκάλους», θέλοντας να χτίσουν τη σχέση τους μαζί τους και αποδεχόμενοι ευκολότερα τις «υποδείξεις» τους.

Η μέθοδος κρίθηκε επιτυχής και πρόκειται να συνεχιστεί την ερχόμενη σχολική χρονιά, δίνοντας στους μαθητές περισσότερη ελευθερία να αναπτύξουν τις ιδέες τους στη διδασκαλία της μουσικής.

Σχολικά διαλείμματα «μετά μουσικής»;

Άλλη μία πιλοτική εφαρμογή για την διδασκαλία της μουσικής έγινε σε σχολεία του ευρύτερου πολεοδομικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης, στις τελευταίες τάξεις του δημοτικού, όπου οι μαθητές βρίσκονται ηλικιακά στην προεφηβεία.

Αφορούσε την ακρόαση μουσικής στην τάξη, προκειμένου να διερευνηθεί η ανταπόκριση των μαθητών σε διαφορετικά ακούσματα και ο τρόπος που η μουσική μπορεί να επηρεάσει την διάθεσή τους, ενεργητικά ή παθητικά, μέσα στην αίθουσα, τον βαθμό συγκέντρωσης και ηρεμίας των μαθητών.

Την ευθύνη της εφαρμογής, αναφέρει το ΑΠΕ-ΜΠΕ, είχε η εκπαιδευτικός μουσικής, Μαρία Τσαλίκη, στο πλαίσιο του ίδιου μεταπτυχιακού προγράμματος.

Η έρευνα θα συνεχιστεί την επόμενη σχολική χρονιά με στόχο να διευκρινιστούν ποια είδη μουσικής (γρήγορη, αργή, έντονη, χαλαρή κλπ) προτιμούν οι μαθητές.

Με βάση τα ευρήματα θα διαμορφωθεί μία λίστα μουσικών ακουσμάτων που θα χρησιμοποιηθεί κατά την ώρα των διαλειμμάτων του σχολείου, συμβάλλοντας στην ομαλότερη μετάβαση στο μάθημα.

Ο εκπαιδευτικός μουσικής στα εκπαιδευτήρια «Απόστολος Παύλος», Αλέξανδρος Σαββόπουλος, ακολούθησε έναν δημιουργικότερο τρόπο εκμάθησης μουσικής, μέσω της σύνθεσης.

Οι μαθητές κλήθηκαν να συνθέσουν τη δική τους μουσική σε όργανο της επιλογής τους και στη συνέχεια προχώρησαν στην ενορχήστρωση και εκτέλεση των κομματιών τους, καθοδηγώντας μάλιστα δασκάλους μουσικής που συμμετείχαν με άλλα όργανα.

«Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να κατανοήσουν και άλλους ρόλους, όπως του συνθέτη, και να αναπτύξουν πιο ολοκληρωμένη σκέψη» δήλωσε ο κ.Σαββόπουλος.

Τελικά, οι μαθητές περιέλαβαν τις δημιουργίες τους σε ένα CD, συμμετείχαν στη δημιουργία του εξωφύλλου και ανέβασαν το αποτέλεσμα στο διαδίκτυο. Στόχος της εφαρμογής ήταν να διαπιστωθεί σε τι βαθμό μπορούν οι μαθητές να γίνουν δημιουργοί, ενώ απευθύνθηκε σε παιδιά Γ' - Στ' τάξης δημοτικού που είχαν μουσική προπαιδεία από έξι μήνες έως τρία χρόνια.

«Οι δημιουργίες ήταν μία ευχάριστη έκπληξη και η διαδικασία δημιούργησε στους μαθητές το αίσθημα της κυριότητας, ότι έφτιαξαν το δικό τους μουσικό κομμάτι, και της αυτοπεποίθησης και αυτό τους οδήγησε να δείξουν περισσότερο ενδιαφέρον και όρεξη για το μάθημα, αλλά και να αυξήσουν την τεχνική τους επίδοση» είπε ο εκπαιδευτικός.

Γονείς-μαθητές για την εκμάθηση σε παιδιά προσχολικής ηλικίας

Ο γονιός αποτελεί πρότυπο για το παιδί του σε όλες τις εκφάνσεις διαμόρφωσης της προσωπικότητάς του, κάτι που έχει μελετηθεί διεξοδικά, με πληθώρα ερευνών.

Όπως φαίνεται, όμως, παίζει σημαντικό ρόλο και στην διαδικασία εκμάθησης μουσικής, όταν πρόκειται για παιδιά βρεφικής και προσχολικής ηλικίας.

Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε η μουσικοπαιδαγωγός Ραφαέλα Τρούλου, στο πλαίσιο του προγράμματος μουσικής ανάπτυξης βρεφών και νηπίων του

ΠΑΜΑΚ, «Baby Artist», η συμμετοχή των γονέων σε αυτά τα μαθήματα, όχι μόνο κρίνεται απαραίτητη, αλλά ο γονιός θα πρέπει να έχει ενεργό ρόλο.

«Είναι βασικό ο γονέας να λειτουργεί ως συνεργάτης στα μαθήματα, να έχει ενεργό και όχι παθητικό ρόλο και μάλιστα είναι σημαντικό να έχει εκπαιδευτεί για τον τρόπο συμμετοχής του, για παράδειγμα να μην πιέζει το παιδί, να υπακούει στις οδηγίες και να εκτελεί μαζί με το παιδί» δήλωσε. Όπως διαπιστώνεται, εξάλλου, από την συμμετοχή των γονιών σε μαθήματα αυτών των ηλικιών, βρέφη και νήπια επηρεάζονται άμεσα και έμμεσα τόσο στην μουσική πρόσληψη των ερεθισμάτων, όπως και στην κοινωνικοποίησή τους.

Πηγή: real.gr